

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE**

13 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:

președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Prisacari Lilia și de inculpați prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 decembrie 2019, în cauza penală privindu-i pe

EREMCIUC Ion XXXXX, născut la XXXXX,
originar din XXXXX și domiciliat în XXXXX;

SCURTU Eduard XXXXX, născut la XXXXX,
originar din XXXXX și domiciliat în XXXXX;

SCURTU Marin XXXXX, născut la XXXXX,
originar din XXXXX și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 07.11.2014 – 10.11.2015;

Instanța de apel: 08.12.2015 – 18.12.2019;

Instanța de recurs: 23.03.2020 – 13.05.2020.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți, din 10 noiembrie 2015, a fost încetat procesul penal privind învinuirea lui Eremciuc Ion în baza art. 164 alin. (2) lit. e), 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal, Scurtu Eduard în baza art. 164 alin. (2) lit. e), 42 alin. (5), 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal și Scurtu Marin în baza art. 164 alin. (2) lit. e), 42 alin. (5), 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal, din motivul existenței altor circumstanțe care exclud ori condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspunderea penală.

S-a constatat vinovăția lui Eremciuc Ion în comiterea contravenției prevăzute de art. 78 alin. (3) Cod contravențional, încetând procesul contravențional în privința lui din motivul expirării termenului de prescripție a răspunderii contravenționale.

Prin încheierea Judecătoriei Bălți din 30.11.2015 s-a înlăturat eroarea materială evidentă în sentința, prin indicarea în partea descriptivă a sentinței date că: nulitatea ordonanței din 04.03.2014 atrage și nulitatea tuturor acțiunilor și actelor efectuate în afara cadrului legal după data indicată, fapt ce permite a înceta procesul penal în baza art. 391 alin. (1) pct. 6 Cod de procedură penală, deoarece în cauză s-a constatat

existența altor circumstanțe care exclud ori condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea persoanei la răspundere penală.

2. Inculpații au fost puși sub învinuire și trimiși în judecată pentru faptul că, la 30.12.2013 în jurul orei 17.00, Eremciuc Ion, aflându-se la volanul automobilului de model BMW cu XXXXX, care aparține numitului S. Toporeț avându-i în calitate de pasageri pe Scurtu Marin și Scurtu Eduard, deplasându-se pe XXXXX dinspre str. Decebal în direcția str. Pușchin, văzându-l la marginea carosabilului pe Andrițchi Oleg, anterior necunoscut pentru ei, acționând cu o intenție criminală unică, dându-și seama de caracterul social-periculos al acțiunilor sale, consecințele ce pot fi produse și dorind survenirea unora, înțelegându-se în prealabil asupra acțiunilor ce urmează a fi întreprinse, în vederea răpirii acestuia, în scop de răzbunare, a oprit mijlocul de transport în fața clădirii Institutului Nistorean din XXXXX, au ieșit toți trei din automobil, s-au apropiat de Andrițchi Oleg și însoțind acțiunile lor de aplicare a violenței, exprimate prin cauzarea acestuia a multiplelor lovituri cu mâinile și picioarele în diferite regiuni ale corpului, provocându-i ca consecință dureri fizice și vătămări corporale ușoare cu o dereglare de scurtă durată a sănătății sub formă de comoție cerebrală, echimoză, plagă contuză a buzei de sus pe stânga, și după ce au învins rezistența acestuia, forțat, ținându-l de mâini și haine, l-au urcat pe Andrițchi Oleg în automobil, răpindu-l astfel pe ultimul și transportându-l contrar voinței sale într-o pădurice din regiunea Centralei Termice mun. Bălți, unde au continuat maltratarea acestuia.

Tot ei, la data de 30.12.2013 în jurul orei 17.00, folosindu-se de faptul, că au limitat astfel posibilitatea lui Andrițchi Oleg de a opune careva rezistență, Eremciuc Ion a sustras în mod deschis din buzunarul hainelor bani în sumă de 1000 dolari SUA, ceea ce conform cursului valutar oficial al Băncii Naționale a RM la momentul comiterii infracțiunii, constituia 13.067,90 lei și 10.000 ruble rusești, ceea ce conform cursului oficial al Băncii Naționale a RM la momentul comiterii infracțiunii, constituia 4014 lei, adică, a sustras bani în sumă totală de 17.081,90 lei, cauzându-i părții vătămate daune în proporții considerabile, după ce s-au deplasat de la fața locului.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței, a fost atacată cu apel de către procuror, de către avocatul Lichii Iana în interesele inculpaților și cu apel suplimentar de avocatul Procopciuc Angela în interesele inculpatului Eremciuc Ion, prin care au solicitat casarea sentinței Judecătoriei Bălți.

3.1 Procurorul a solicitat casarea totală a sentinței, rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie recunoscuți vinovați și condamnați:

- Eremciuc Ion - în baza art. 164 alin. (2) lit. e) Cod penal la pedeapsă de 6 ani închisoare în penitenciar de tip închis, în baza art. 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal - la pedeapsă de 5 ani închisoare în penitenciar de tip semiînchis. În conformitate art.

84 Cod penal, pentru concurs de infracțiune să-i fie stabilit definitiv închisoare pe termen de 7 ani în penitenciar de tip semiînchis;

- Scurtu Eduard - în baza art. 164 alin. (2) lit. e) Cod penal la pedeapsă de 6 ani închisoare în penitenciar de tip închis, în baza art. 42, 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal la pedeapsă de 5 ani închisoare în penitenciar de tip semiînchis. În conformitate art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiune să-i fie stabilit definitiv închisoare pe termen de 6 ani 6 luni în penitenciar de tip semiînchis;

- Scurtu Marin - în baza art. 164 alin. (2) lit. e) Cod penal la pedeapsă de 6 ani închisoare în penitenciar de tip închis, în baza art. 42, 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal la pedeapsă de 5 ani închisoare în penitenciar de tip semiînchis. În conformitate art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiune să-i fie stabilit definitiv închisoare pe termen de 6 ani 6 luni în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea apelului procurorul a indicat următoarele:

- instanța de judecată a dat o apreciere și interpretare greșită a normelor procesual-penale, precum și a Hotărârilor Curții Constituționale nr. 26 din 23.11.2010 și nr. 12 din 14.05.2015, care nu sunt aplicabile speței date;

- examinarea și admiterea de către procurorul ierarhic superior, procurorul mun. Bălți a plângerii depuse de către partea vătămată Oleg Andrițchi în ordinea art. 298-299/2 Cod procedură penală, anularea ca consecință a ordonanței procurorului din 10.02.2014 și începerea urmăririi penale conform art. 164 alin. (2) lit. e) Cod penal, a avut drept scop neadmiterea unui viciu fundamental și de a nu îngreuna dreptul părții vătămate de acces liber la justiție, constatându-se inexistența circumstanțelor pe care se baza propunerea de a refuza începerea urmăririi penale. În atare circumstanțe, instanța nemotivat a invocat nulitatea actului procesual - a ordonanței procurorului mun. Bălți din 04.03.2014 și ca consecință a tuturor acțiunilor procesuale efectuate după emiterea acestora;

- veridicitatea declarațiilor inculpaților trezesc dubii rezonabile, acestea nefiind veridice și temeinice și intră în contradicție cu celelalte probe pe dosar, legal dobândite în cadrul urmăririi penale și cercetate în cadrul ședinței de judecată;

- a fost audiat medicul-legist Grecu Laurențiu, care a infirmat depozițiile inculpaților în partea caracterului violenței aplicate față de partea vătămată, astfel, părții vătămate i-au fost cauzate nu mai puțin de 3 lovituri;

- de menționat declarațiile în calitate de martori a colaboratorilor IP Bălți Munteanu Sergiu și Pădurea Igor, care împreună cu fratele părții vătămate Andrițchi Vadim care s-au deplasat la fața locului, depistându-l pe Andrițchi Oleg în regiunea Centralei Termice, fiind cu vătămări corporale vizibile pe față și cu hainele murdare. Au comunicat, că de la bun început acesta le-a povestit despre circumstanțele maltratării sale, răpirii și sustragerii deschise de la el a banilor;

- probele din materialele dosarului confirmă vinovăția inculpaților.

3.2 Sentința instanței de fond a fost atacată cu apel de avocatul Lichii Iana în interesele inculpaților care în motivare a invocat următoarele:

- cu hotărârea contestată nu este de acord, fiindcă în privința inculpaților există o hotărâre neanulată, de neîncepere a urmăririi penale adoptată de către procuror din data de 10.02.2014, prin care s-a dispus neînceperea urmăririi penale pe faptul acțiunilor de maltratare a lui Andrițchi Oleg și clasarea procesului penal din lipsa componentelor de infracțiune prevăzute de art.164, 166, 187, 188 Cod penal;

- în privința lui Eremciuc Ion a fost pornit procesul contravențional prevăzut de art. 78 alin. (3) Cod contravențional;

- Procurorul mun. Bălți prin ordonanța sa din 04.03.2014 a dispus admiterea plângerii petiționarului Andrițchi Oleg cu anularea ordonanței de neîncepere a urmăririi penale și clasarea procesului penal ca fiind ilegală cu pornirea urmăririi penale pe faptul răpirii lui Andrițchi Oleg în baza art. 164 alin. (2) lit. e) Cod penal, rămânând în vigoare ordonanța de intentate a procedurii contravenționale;

- deoarece la 10.11.2015 s-a pronunțat numai dispozitivul sentinței cu sentința motivată a luat cunoștință la Curtea de Apel Bălți, fiind refuzat eliberarea copiei motivate a sentinței de către lucrătorii Judecătoriei Bălți, solicitând repunerea în termen de atac, casarea hotărârii primei instanțe și încetarea procesului penal din alte motive decât cele menționate în sentință.

3.3 Sentința instanței de fond a fost atacată cu apel suplimentar și de avocatul Procopciuc Angela în interesele inculpatului Eremciuc Ion, care a solicitat achitarea acestuia, în motivare invocând următoarele temeuri:

- Eremciuc Ion a fost acuzat și pe alte capete de acuzare cum ar fi jaful, care nu a fost constatat și dovedit de către instanță, iar lipsa faptului de jaf duce la pronunțarea unei sentințe de achitare.

- apărarea nu contestă constatările instanței de fond privitor capetelor de acuzație pe care a fost refuzat în pornirea urmăririi penale și reluarea urmăririi penale, fiind ilegală în contradicție cu încălcarea principiului „non bis idem”, deoarece într-adevăr la reluarea urmăririi penale de către procurorul prin ordonanța sa din 04.03.2014 nu a constatat circumstanțe noi sau viciu fundamental;

- urmărirea penală în baza art. 187 alin. (2) Cod penal a fost pornită, nefiind anulată ordonanța procurorului pe acest capăt de acuzare, ceea ce este o încălcare a dublei urmăririi penale adică a protocolului nr. 7 art. 4 adițional CEDO.

- apărarea a considerat că sarcina probațiunii pusă pe seama acuzării conform legii a rămas pusă pe seama apărării să demonstreze că faptele incriminate nu au fost comise de Eremciuc Ion, prin ce s-a încălcat art. 26 alin. (3) Cod de procedură penală, sarcina probatoriului în ședințele de judecată nici în prima instanță și nici în instanța de apel acuzatorului de stat în virtutea funcțiilor lui procesuale (art.51, 53 și 320 CPP) nu au demonstrat contrariul;

- deși în cererea de apel a lui Eremciuc Ion se solicită încetarea procesului, apărarea completează apelul dat în favoarea ultimului cu solicitarea achitării lui din lipsa faptului componentei de infracțiune imputate.

-martorii în procedura contravențională au declarat despre comportamentul părții vătămate provocator pentru ca acestea să comită încălcări, pe care ulterior să le interpreteze în favoarea sa. La fel, a fost și în seara comiterii faptei, anume comportamentul obraznic și provocator l-a determinat pe Eremciuc Ion să-l lovească, pentru ca ulterior să declare că i s-a aplicat violența cu scopul însușirii banilor, pe care niciodată nu i-a avut;

- acuzarea de stat nu a dovedit prin nici o probă că partea vătămată dispunea de asemenea bani pe care îi pretinde că i-au fost sustrași euro și ruble - bunăoară transfer bănesc prin bancă, bonul schimbului valutar, etc.;

- declarațiile martorului Andrițchi Vadim urmează a fi apreciate critic, deoarece anterior a mai fost judecat prin sentința Judecătoriei Bălți din 26.10.2015 -acuzatorul de stat procurorul Alexandru Celac, conform art. 217¹ al. (3) lit. b) f) Cod penal care presupune că se cunosc, a dat declarații provocatoare și dependente de acuzarea de stat în favoarea fratelui său, cât și fiind o persoană dependentă de substanțe narcotice. La momentul comiterii faptului martorul Andrițchi Oleg a fost în stare de ebrietate narcotică, refuzând să treacă testare alcostopică, dând explicații organului poliției cât și declarații la urmărirea penală sub această dependență, de aceea urmează a fi apreciate critic și neadevărat.

- sunt dubioase și contradictorii declarațiile lui Andrițchi Oleg în privința apelurilor telefonice, în acest sens dânsul a dat declarații diferite și contradictorii: - din procesul-verbal de audiere din 15.01.2014 (f.d.72) nu recunoaște că el l-a sunat pe Eremciuc Ion; din procesul-verbal de audiere din 01.04.2014 (f.d.77) rezultă precum că a fost sunat de un bărbat necunoscut; din procesul-verbal de audiere din 01.10.2014 (f.d.79) spune precum că nu a sunat pe nimeni străin, doar poate întâmplător a sunat;

- organul de urmărire penală a interpretat probele administrate la materialele cauzei în formă tendențioasă, bazându-se doar pe declarațiile părții vătămate și a martorilor care nu au fost oculari, fără a se referi și a ține cont de alte circumstanțe și împrejurări ce au importanță pentru cauză și servesc la stabilirea adevărului în speță dată.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 18 decembrie 2019, apelurile declarate de către procuror, de avocatul Lichii Iana în interesele inculpaților și apelul suplimentar declarat de avocatul Procopciuc Angela în interesele inculpatului Eremciuc Ion au fost admise cu casarea sentinței și a pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează:

- Eremciuc Ion a fost condamnat în baza art. 164 alin. (2) lit. e) Cod penal, cu aplicarea art.79 Cod penal, sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, în baza art.

187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal, cu aplicarea art. 79 Cod penal, sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani. În baza art. 84 alin. 1 Cod penal pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate i s-a stabilit pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. În baza art. 90 Cod penal s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii cu stabilirea perioadei de probațiune de 2 ani;

- Scurtu Eduard a fost condamnat în baza art. 164 alin. (2) lit. e) Cod penal, cu aplicarea art. 79 Cod penal, la închisoare pe un termen de 4 ani, în baza art. 42 alin. (5), 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal, cu aplicarea art. 79 Cod penal, la închisoare pe un termen de 4 ani. În baza art. 84 alin. 1 Cod penal pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate i s-a stabilit pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. În baza art. 90 Cod penal s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii cu stabilirea perioadei de probațiune de 2 ani;

- Scurtu Marin a fost condamnat în baza art. 164 alin. (2) lit. e) Cod penal, cu aplicarea art. 79 Cod penal, la închisoare pe un termen de 4 ani, în baza art. 42 alin. (5), 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal, cu aplicarea art. 79 Cod penal, la închisoare pe un termen de 4 ani. În baza art. 84 alin. 1 Cod penal pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate i s-a stabilit pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. În baza art. 90 Cod penal s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii cu stabilirea perioadei de probațiune de 2 ani.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, instanța de fond nu a respectat normele procesuale, nu a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și nu a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, concluzia instanței privind încetarea procesului penal în privința inculpaților fiind una prematură și eronată.

Instanța a considerat că instanța de fond a motivat soluția contradictoriu și eronat, indicând inițial în sentință, că consideră că au fost acumulate probe suficiente, cu caracter pertinent și concludent atât al caracterului infracțional al faptelor, cât și a vinovăției inculpaților în comiterea acestora, ulterior indicând necesitatea încetării procesului penal, astfel că motivarea soluției contrazice dispozitivului adoptat.

Astfel, deși inculpații în ședințele judiciare nu au recunoscut comiterea infracțiunilor incriminate, instanța de apel a constatat că declarațiile de nerecunoaștere a vinovăției se combat prin cumulul de probe cercetate, inclusiv prin declarațiile date de însuși inculpați, prin care se constată că inculpații s-au întâlnit cu Andrițchi Oleg, inclusiv că ultimul a fost lovit de Eremciuc Ion și s-au deplasat cu automobilul condus de Eremciuc Ion, prin declarațiile părții vătămate și a martorilor, concluziile rapoartelor de expertiză, prin elementele de fapt dobândite din mijloacele

de probă și rezultatele acțiunilor procesuale petrecute pe caz, cercetate în ședința instanței de apel, la cercetarea cărora inculpații au avut acces deplin și nu au fost îngrădiți.

Inculpații de fapt nu au negat declarațiile părții vătămate, din care reiese că a fost răpit și transportat în mijlocul de transport de toți trei inculpați, în același timp partea vătămată a menționat cert și convingător că a fost maltratat și răpit și dus contrar voinței sale în alt loc, fiindu-i sustrași bani, declarații care sunt în coroborare cu declarațiile martorului Oleinic Ruslan. La fel, fratele victimei Andrițchi Vadim a apelat la poliție după ce a vorbit cu fratele său Andrițchi Oleg, care i-a comunicat despre cele întâmplate, fapt dovedit prin înscrisul cercetat de comunicare a apelului telefonic la poliție, fiind alertată poliția.

Aceste declarații la fel au fost confirmate prin declarațiile colaboratorilor de poliție Munteanu Sergiu, Pădureac Igor, a martorului Oleinic Ruslan, a expertului Grecu Laurențiu, Andrițchi Arleta și Andrițchi Nina, soția și mama părții vătămate, care cunosc detaliile celor întâmplate din spusele lui Andrițchi Oleg, precum și au văzut starea părții vătămate după cele întâmplate cu el, anume Andrițchi Arleta a prezentat organului de urmărire penală puloverul soțului său în care era îmbrăcat la momentul faptei, cu pete de culoare brună asemănătoare cu sângele.

În urma cercetării telefonului victimei s-a stabilit, că la accesarea apelurilor primite se determină apelul parvenit la ora 17.02 de pe nr. de telefon XXXXX, care aparține lui Scurtu Eduard și la ora 17.02 de pe nr. de telefon XXXXX, care aparține lui Eremciuc Ion, la accesarea apelurilor de ieșire se determină apelul efectuat la ora 18.04 la nr. de telefon XXXXX, la ora 18.03 la nr. de telefon XXXXX, care aparține lui Scurtu Eduard, la ora 17.53 la nr. de telefon XXXXX, care aparține lui Eremciuc Ion și un apel nepreluat la ora 17.05 de la telefonul cu nr. XXXXX, care aparține lui Scurtu Eduard (f.d.34-36, vol.- II), momente de altfel necontestate de inculpați.

La fel, potrivit procesului-verbal de cercetare din 30.12.2013, prin care a fost documentată examinarea telefonului mobil benevol predat de către Eremciuc Ion, în apelurile primite, se determină apelul parvenit la ora 16.53 de pe nr. de telefon 068163247, care aparține lui Andrițchi Oleg. În apelurile efectuate, se determină apelurile efectuate la ora 16.59 și ora 17.08 la nr. de telefon 068163247, care aparține lui Andrițchi Oleg și în apelurile nepreluate se determină un apel nepreluat la ora 17.52 de pe nr. XXXXX, care aparține lui Andrițchi Oleg (vol.- II, f.d. 37-38), care la fel nu au fost contestate.

În aspectul invocat, faptul că inculpații au declarat că nu au comis faptele incriminate nu pot fi reținute, în sensul dat fiind afirmative și se contrazic prin cumulul de probe cercetat, care indică la vinovăția inculpaților, declarațiile inculpaților fiind doar un mijloc de eschivare a inculpaților de la răspunderea penală referitor la infracțiunile incriminate.

La părerea instanței de apel, probele cercetate sunt clare prin conținutul lor, sunt cu valoare probantă și în coroborare, demonstrează existența infracțiunilor incriminate și constatarea vinei inculpaților, iar temeuri de a pune la îndoială legalitatea și veridicitatea acestor probe nu s-au stabilit.

Instanța de apel s-a referit și la plângerea din 30.12.2014 înaintată de avocatul Anton Vasile în interesele inculpaților împotriva ordonanței procurorului mun. Bălți din 04.03.2014, cu solicitarea menținerii ordonanței procurorului din 10.02.2014 de neîncepere a urmăririi penale pe faptul acțiunilor de maltratare a lui Andrițchi Oleg în privința inculpaților, instanța de apel s-a expus motivat privind respingerea plângerii ca fiind depusă peste termen.

Instanța de apel nu a ținut cont de copia deciziei Curții Supreme de Justiție din 13.09.2016 în cauza penală în privința lui Andrițchi Vadim și Ceban A. (f.d.32 vol. III), invocată de apărare, deoarece nu are relevanță în cauza penală dată, nefiind dovedit interesul și parțialitatea martorului Andrițchi Vadim în cazul dat concret, iar faptul că ultimul a fost condamnat nu semnifică în mod automat că s-a aflat în careva dependență de procurorul Celac Alexandru, precum și că are legătură cu cazul dat penal, afirmațiile în aspectul dat fiind cu caracter de declarație.

Majoritatea criticelor apărării invocate s-au referit la faptul că inculpații sunt atrași de două ori la răspundere penală pentru aceeași faptă, însă nu s-a ținut cont de faptul, că ordonanța procurorului Buza Rodica din 10.02.2014 este de neîncepere a urmăririi penale pe cazul dat, această ordonanță nu poate fi echivalată cu ordonanțele de încetare, clasare a cauzei penale, totodată nefiind necesară pe caz stabilirea unor „fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente care sânt de natură să afecteze hotărârea pronunțată”, pentru pornirea urmăririi penale, după cum a invocat apărarea.

Instanța de apel a considerat, că prezența circumstanțelor excepționale constatate pe caz îndreptățește posibilitatea stabilirii unei pedepse sub formă de închisoare, cu aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal față de fiecare inculpat, sub limita minimă prevăzută de sancțiunea articolelor stabilite în acțiunile inculpaților la momentul comiterii faptelor incriminate, și anume câte 4 ani închisoare pentru fiecare infracțiune în mod separat, fără amendă, indicată alternativ pentru comiterea infracțiunii. La fel, ținând cont de concursul de infracțiuni comis de inculpați, s-a considerat necesar stabilirea pedepsei definitive pentru concurs de infracțiuni, prin cumul de pedepse, potrivit prevederilor art. 84 Cod penal, stabilind pedeapsa definitivă 5 ani închisoare pentru fiecare din inculpați în parte.

S-a operat cu prevederile art. 90 alin. (1) Cod penal, dispunând neexecutarea pedepsei aplicate dacă, în termenul de probațiune pe care l-a fixat, condamnații nu vor săvârși noi infracțiuni și, prin comportare exemplară și muncă cinstită, vor îndreptăți încrederea ce li s-a acordat. În viziunea instanței de apel, pedeapsa stabilită anume cu aplicarea art. 90 Cod penal va fi echitabilă faptelor comise, corespunde

normelor legale și va atinge scopul de corectare și reeducare a inculpaților, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

În rest, s-a considerat că afirmațiile avocaților din apelurile declarate pe caz sunt declarative și care în mare parte indică viziunea apărării referitor la cauza dată, care de fapt nu au corespuns circumstanțelor stabilite pe caz, nefiind aduse careva argumente întemeiate în apeluri.

La fel s-au respins afirmațiile invocate că acțiunile părții vătămate au fost o provocare la săvârșirea infracțiunii imputate, că comportamentul lui agresiv de provocare a fost vizibil nu numai în momentul urcării benevole în automobil, dar și în momentul aducerii în inspectoratul de poliție, fapt confirmat prin procesul-verbal cu privire la contravenție conform art. 352 Cod contravențional - ultragierea colaboratorilor poliției și ordonanța de aplicare a sancțiunii contravenționale intrată în vigoare, deoarece nu s-a confirmat provocarea inculpaților de către Andrițchi Oleg.

Mai mult, însuși inculpații au confirmat că s-au deplasat unde le-a spus partea vătămată, că Eremciuc Ion l-a lovit pe victimă, în ce constă provocarea din partea victimei nefiind indicat de inculpați, mai ales că Andrițchi Oleg era singur, iar inculpații erau în trei, precum și cu mijloc de transport.

Faptul că ulterior Andrițchi Oleg a fost atras la răspundere contravențională că a ultragiat colaboratorii de politie și a opus rezistență nu s-a luat în considerație, deoarece a avut loc după comiterea faptelor incriminate și nu are legătură nemijlocită cu faptele comise de inculpați față de victimă.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, procurorul și inculpați au atacat-o cu recurs, solicitând casarea acesteia.

6.1 Procurorul a atacat-o cu recurs ordinar, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10 Cod de procedură penală, solicitând casarea cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel.

În motivare recurenta a indicat următoarele:

- instanța a aplicat prevederile art. 79 și 90 Cod penal la stabilirea pedepsei pe care o consideră prea blândă și contrar criteriilor generale de individualizare a pedepselor;

- instanța a reținut datele ce se referă la personalitatea inculpaților, care sunt la prima abatere de lege, caracteristica pozitivă de la locul de muncă și trai, prezența la întreținere a soțiilor și a copiilor minori, împrejurări care în viziunea instanței de apel sunt din categoria celor care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei;

- instanța de apel a apreciat nejustificat împrejurările descrise supra circumstanțelor excepționale și a statuat posibilitatea aplicării prevederilor art. 79 și 90 Cod penal;

- inculpații au comis infracțiune care potrivit art. 16 Cod penal fac parte din categoria celor grave, nu au recunoscut vina, nu s-au căit de cele comise.

6.2 Inculpații au atacat decizia instanței de apel cu recurs comun, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei, cu achitarea lor pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

În conținutul recursului au indicat următoarele:

- ordonanța din 04.03.2014 prin care a fost clasat procesul penal în privința lor, a fost anulată fără a se constata că nu a existat sau că a dispărut circumstanțe pe care se baza pronunțarea de a refuza începerea urmăririi penale;

- organul de urmărire penală nu a stabilit locul transportării, însă în actul de învinuire lipsește cu desăvârșire descrierea, deci și încriminarea lor, a eventualelor evenimente și fapte derulate ulterior în respectiva pădurice, locul amplasării și caracteristicile acestui loc;

- atât organul de urmărire cât și instanța de apel au interpretat probele administrate la materialele cauzei în formă tendențioasă, bazându-se doar pe declarațiile părții vătămate și a martorilor care nu au fost oculari;

- acuzatorul a denaturat informația de la Orange SA, interpretând apelurile telefonice selectiv;

- sunt dubioase și contradictorii declarațiile martorului Andrițchi Oleg în privința apelurilor telefonice;

- în cadrul ședinței de judecată martorii Andrițchi Arleta și Andrițchi Nina nu au cunoscut despre existența unor astfel de sume de bani și nu au știut că urma să plece în următoarea zi după cumpărături/cadouri, ceea ce contravine declarațiilor lui Andrițchi Oleg;

- acuzarea înaintată lor a fost imprecisă și în consecință instanțele de judecată greșit au interpretat probatoriul administrat în cauză, iar ei au fost condamnați neîntemeiat.

7. Inculpatul Eremciuc Ion a depus referință la recursul declarat de către procuror, în care solicită respingerea recursului declarat de procuror ca fiind inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinar în baza materialelor din dosar, Colegiul penal în unanimitate decide inadmisibilitatea acestora din următoarele considerente.

Colegiul menționează că în conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, *instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că acesta este vădit neîntemeiat.*

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală prevede că hotărârile instanței de apel

pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

8.1 Raportând prevederile expuse mai sus la speța examinată, Colegiul penal reține, că recursul depus de procuror are ca temei pct. 10) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, care stipulează că *deciziile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

În fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor procesual-penale, fiind legală și întemeiată. Acuzatorul de stat este de acord cu starea de fapt stabilită de instanța de apel, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor făptuitorului, însă critică hotărârea în partea pedepsei, nefiind de acord doar cu aplicarea prevederilor art. 79, 90 Cod penal.

În acest aspect, se reține că, în conformitate cu alin. (1) și alin. (1¹) din art. 79 Cod penal, *ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, sau una mai blândă, de altă categorie, ori poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie. Poate fi considerată excepțională atât o circumstanță atenuantă, cât și un cumul de asemenea circumstanțe legate de situațiile menționate la alin. (1).*

Colegiul reține că criticile formulate de recurent au format obiect de discuție la judecarea cauzei penale în instanța de apel și cărora li s-a dat o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă în prezenta decizie, soluție pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin și a cărei reluare nu se mai impune, având în vedere și faptul că verificând hotărârea atacată în raport cu prevederile art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală temeiuri de casare a hotărârii nu s-au stabilit.

Urmează de menționat că instanța de apel la aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal a luat în considerare un cumul de circumstanțe atenuante ca excepționale, ceea ce legislatorul a admis, completând articolul respectiv cu alin. (1¹) prin Legea nr. 163 din 20.07.2017, în vigoare de la 20.12.2017 și această lege în privința inculpaților are efect retroactiv în virtutea prevederilor art. 10 (1) Cod penal, deoarece ameliorează situația lor. Mai mult ca atât, luând în considerare și faptul că ei au săvârșit infracțiunile pentru care au fost condamnați încă în anul 2014 și până în prezent au

avut un comportament normal, alte infracțiuni nu au săvârșit, demonstrează că pedepsele stabilite de instanța de apel sunt întemeiate.

Cu referire la criticele recurentului în partea aplicabilității prevederilor art. 90 Cod penal față de inculpați, Colegiul susține integral statuările instanțelor de apel în acest sens, considerând că corect s-a dispus, la caz, suspendarea executării pedepsei stabilite în baza art. 90 Cod penal, pe un termen de probațiune, pe capătul de acuzare adus acestora.

Examinând apelurile declarate de către procuror și avocatul Lichii Iana, instanța de apel a admis cu pronunțarea unei noi hotărâri, aplicându-le prevederile art. 90 Cod penale pentru fiecare inculpat, Colegiul consideră că soluția instanțelor de apel privitor la individualizarea pedepsei în privința inculpaților, este legală, întemeiată și urmează a fi menținută în vigoare.

Instanța de apel, a dat răspuns la toate cele invocate de partea acuzării în vederea motivării soluției de respingere a apelului declarat de procuror. În acest sens, se apreciază că instanța de apel și-a motivat decizia în conformitate cu prevederile art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală și aceasta cuprinde temeiurile de fapt și de drept ce au dus, la caz, la respingerea apelului procurorului, ca nefondat.

Tot aici se menționează că, raționamentul care poate condiționa aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal într-o cauză penală, întotdeauna are la origine persoana inculpaților și comportamentul acestora până la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune, și, pe de altă parte, executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

De asemenea, Colegiul specifică, că aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal - suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a se corecta.

Potrivit art. 90 alin. (1) Cod penal, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai decît în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și perioada de probațiune.

Respectiv, Colegiul penal remarcă că este prerogativa instanței de judecată să aprecieze dacă scopul pedepsei poate fi atins fără executarea efectivă a acesteia. În formarea acestei convingeri, instanța de judecată urmează să țină cont de totalitatea condițiilor expres prevăzute de lege, ceea ce la caz s-a realizat.

În speță, Colegiul penal reține că s-a efectuat o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpaților evidențiindu-se în acest sens că,

lipsa căror circumstanțe agravante, fiecare din inculpați are familie și copil la întreținere, sunt fără antecedente penale, au permis instanțelor de apel de a conchide că corectarea lor este posibilă prin aplicarea față de acesta a unei pedepse cu suspendarea executării pe un termen de probațiune de 2 ani. Rezultatul principal al aplicării acestei pedepse constă în aceea că, deși pedeapsa definitivă nu a fost pusă în executare, ea devine dependentă de comportamentul exemplar de care trebuie să dea dovadă inculpații, pe perioada termenului de probațiune, în caz contrar va fi anulată suspendarea ei și se va dispune executarea reală în penitenciar.

Din atare considerente, sunt neîntemeiate alegațiile procurorului și în partea privind excluderea art. 90 Cod penal și constată că concluzia instanței de apel privitor la faptul că corijarea inculpaților este posibilă și prin aplicarea față de ei a pedepsei sub formă de închisoare, cu suspendarea executării acesteia, este una legală, corectă, motivată și întemeiată.

Din acest punct de vedere se conchide că, de fapt, în cauză nu s-a comis eroarea de drept prevăzută în pct. 10) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală la care se face referință, prin urmare nu persistă temeiul de casare a soluției adoptate, din care considerente se impune inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procuror, ca fiind vădit neîntemeiat.

8.2 Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.

Din actele cauzei se constată că inculpații Eremciuc Ion, Scurtu Eduard și Scurtu Marin, la 11 martie 2020, au depus recurs ordinar, solicitând casarea deciziei, cu achitarea inculpaților pe motiv că fapta lor nu întrunește elementele infracțiunii.

Una din cerințele obligatorii, la depunerea recursului, se referă la respectarea termenului de declarare a acestuia de către titularii cererii respective. În corespundere cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei instanței de apel. Ca atare, termenul de recurs are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se consideră ca tardiv, deoarece legea procesual-penală nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

În același context se relevă că, potrivit dispozițiilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală: *„în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.”*

În speță se reține că, decizia instanței de apel, contestată de recurent, a fost pronunțată integral la 04 februarie 2020. La ședința de judecată din 18 decembrie

2019, a fost pronunțat dispozitivul deciziei nominalizate, iar potrivit procesului-verbal, inculpații împreună cu avocații Lichii Iana și Procopcoiuc Angela au fost prezenți la ședința de judecată, după care nu s-au prezentat la citirea deciziei motivate din 04.02.2020 (vol-IV, f.d.-63-65), copia deciziei motivate fiindu-le expediată.

Potrivit art. 319 alin. (2) Cod de procedură penală, *partea prezentă la un termen de judecată nu mai este citată pentru termenele ulterioare, chiar dacă va lipsi la vreunul dintre aceste termene*. Din economia acestei norme, se desprinde faptul că, dacă partea, cunoscând despre data următoarei ședințe nu se prezintă la aceasta, consecințele neprezentării îi sunt imputabile, iar despre rezultatele ședinței partea urmează a se documenta individual. Or, cele consemnate supra sunt subsecvente și speței date, adică faptul că inculpații nu s-au prezentat la ședința de judecată la care a fost pronunțat dispozitivul și decizia integrală a instanței de apel, nu îi absolvă de a declara în termen recursul ordinar.

În același context, este important de a menționa că, la pronunțarea hotărârii integrale legea nu solicită obligatoriu prezența părților, iar pentru părțile care nu s-au prezentat la pronunțare, se consideră că au luat cunoștința de conținutul hotărârii motivate la data pronunțării, mai mult că hotărârile se plasează pe portalul web al instanței de judecată, astfel devenind publice pentru toți. Călăuzitoare în acest sens este și practica judiciară, potrivit căreia s-a statuat că neprezentarea părților, care au fost legal citate la ședința de judecată, dar s-au eschivat de a se prezenta, termenul de atac și pentru acestea oricum se calculează din momentul pronunțării hotărârii integrale.

Relevante în acest sens sunt și unele aspecte ale principiului securității raporturilor juridice ce se conțin în hotărârea CtEDO din 05 iunie 2012 în cauza *Ghirea contra Moldovei*, unde s-a statuat că: „... *principiul egalității armelor, care reprezintă unul din elementele noțiunii mai largi a procesului echitabil – presupune că fiecare parte beneficiară de o posibilitate rezonabilă de ași prezenta cazul în condițiile, că nu ar pune-o într-un dezavantaj substanțial în raport cu cealaltă parte.*” Prin alte cuvinte, aplicarea regulilor referitoare la termenele limită este de natură să aducă atingere principiului egalității armelor în cazul în care părțile nu beneficiază de aceleași mijloace pentru a-și susține argumentele în fața instanței.

Pe cale de consecință, reieșind din cele consemnate supra, Colegiul reține că, în cauza deferită judecării, termenul de declarare a recursului a fost omis de către inculpații- recurenți, respectiv argumentele aduse de aceștia în cererea de recurs nu vor fi preluate pentru examinare, partea fiind decăzută din dreptul de a exercita această cale de atac.

9. În temeiul art. 422, 432 alin. (1) – (2) pct. 2), 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate împotriva deciziei Colegiului

penal al Curții de Apel Bălți din 18 decembrie 2019, în cauza penală privindu-i pe Eremciuc Ion XXXXX, Scurtu Eduard XXXXX și Scurtu Marin XXXXX, de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Prisacari Lilia, ca fiind vădit neîntemeiat și de către inculpați ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 10 iunie 2020.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion